

ELULUGU

HELE-MAI POOBUS ANU KAAL. KAHEL POOL EESRIIET

Anu Kaal on üks tuntumaid eesti koloratuursopraneid. Vahel näib, et eksisteerib kaks Anu Kaalu.

Üks on soe, väljendusrikaste silmadega armas naine, keda tänaval möödaminnes nagu ei panegi tähele. Teine aga hõbedase häälega laulja, sama ere ja tabamatu kui täht kõrgel taevalaotuses. Siia kaante vahele püütud materjal pole ei muusikateaduslik uurimus, statistiline ülesloendus ega kõike paljastav elulooraamat.

Pigem on see jalutuskäik mälestuste radadel. Pilguheit minevikku. Tagasivaade elatud elule, mis sama värvikirev nagu aastaaegade vaheldumine.

AVE MARLEEN REI RÄSTIKU PIHTIMUS : MARJE METSUR

Marje Metsur on oma näitlejateel loonud üle saja rolli. Üks nendest, Olga Zotova „Rästiku pihtimus” on kindlal kohal nii publiku mälus kui eesti teatriloos. Ain Mäeotsa sõnul on tegemist „Eesti teatrilava tõeliselt powerful daamiga”, aga tema kohta öeldakse selles raamatus ka dünaamiit, ellujääja, pühenduja, hoolitseja, võitleja, seltskonna hing. Marje on 100% teatriinimene, kes vaatamata paljudele saatuselöökidele on õnnelik, et saab teha tööd, millest juba lapsena unistas. Raamatus räägivad nii tema lähedased kui Marje Metsur ise vahetu aususega teatritele pühendatud elust, aga ka elust väljaspool teatrit.

MIHKEL RAUD HENDRIK SAL-SALLER : INTERVJUU ISEENDAGA

„Ma istusin inimtühjas Estonia kontserdisaalis. Lava oli inimesi täis, kuid saalis olin ainult mina. Nutitelefone tollal veel polnud ja nii ei jäänud mul

muud üle kui tuima näoga pealt vaadata, kuidas isa suure orkestri koosseisus järjekordset sümfooniat harjutab.”

1966. aasta 31. jaanuaril, täpselt kümme aastat pärast legendaarset Johnny Rottenit sündinud Hendrik Sal-Salleri elufilosoofia on, et muss peab olema aus ja tulema südamest. Kooli ajal punkarielu elanud ning hiljem sundkorras Nõukogude armee dessantväeosas Spetsnazi väljaõppe saanud Sal-Saller on oma 35-aastase muusikukarjääri jooksul ära jätnud kolm mängu ja meenutab, kuidas ta juba üsna oma muusikutee algusaastail tormas pärast mängu koju uusi lugusid kirjutama, samal ajal kui bändikaaslased läksid nautima kõike, mida bändimehe-kuulsus endaga kaasa tõi.^[1]^[S&P] Sal-Salleri ja Smilersi tõus Eesti muusikataevasse oli kiire ja vastandina nii mõnelegi komeedile on ta sinna kindlalt püsima jäänud. Ainult Afganistani ei ole Hendrik tahtnud minna. Milleks saatust narrida... Hendrik Sal-Saller'i jutud on kirja pannud hea sõber Mihkel Raud.

VÄLISMAA KIRJANDUS

MARIA DUENAS ÕMBLEJANNA MADRIIDIST

On 1936. aasta. Mood nõuab lainelisi soenguid, pärlikeesid ja pitsiga sigarette, viltuseid kübaraid, siidsatääni ja naiselikku vööjoont. Madrid on ärev ja ebakindel. Marokos valmistuvad sõjaväelased kukutama Hispaania vabariigi seaduslikku valitsust.

Õmblejanna Sira on suurte illusioonide tiivul sattunud kodusest Madridi agulist Marokosse, kus pulbitseb rahvusvaheline suurilmaelu. Selle sära kustub aga isiklike saatuselöökide ja ajaloo keerdkäikude mõjul ning Sira leiab end võõral maal täiesti üksi. Parseldajast pansionipidaja abiga paneb ta püsti kontinendi glamurseima moeateljee, valutades samal ajal südant sõjast räsitud kodumaa saatuse pärast.

2009. aastal ilmunud romaanist on saanud Hispaania viimaste aastate suurim menuk, mida on tõlgitud enam kui 25 keelde. Raamatu põhjal on valminud ka ülipopulaarne teleseriaal.

ELENA FERRANTE MINU GENIAALNE SÕBRANNA

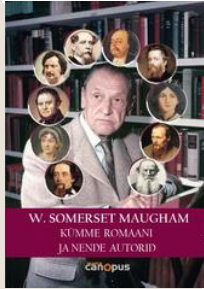

Itaalia nüüdiskirjanduse ühe tähelepanuväärsema autori Elena Ferrante üle maailma erakordselt populaarseks kujunenud Napoli-romaanide sarja esimene raamat „Minu geniaalne sõbranna” viib lugejad 1950. aastate Napoli vaese ja troostitu linnaosa tänavatele, kust saab alguse Elena ja Lila elukestev sõprus. Tüdrukud käivad koos koolis ning avastavad koos oma karmi ja elust pulbitsevat naabruskonda. Kui Lila on üliandekas ja haarab kõike lennult, siis Elena on visa ja edasipüüdlik. Nende maailmad hakkavad teineteisest üha kaugenema, kui Elena vanemad on vastumeelselt nõus tütre haridusteed toetama, Lila vanemad seda aga ei tee. Tüdrukute käekäigu ja nende kodukandis toimuvate muutuste kaudu peegeldab Ferrante samalaadseid protsesse kogu linnas ja Itaalias tervikuna. Itaalia kirjanik Elena Ferrante on eesti lugejale tuntud romaaniga „Üksilduse päevad”. Ferrante Napoli-romaanide

esimene raamat „Minu geniaalne sõbranna“ ilmus 2012. aastal ja kolme järgneva aasta jooksul lisandus veel kolm raamatut. Sarja viimane raamat „Kadunud lapse lugu“ valiti 2015. aasta Bookeri rahvusvahelise auhinna lõppvalikusse ja ajakiri Time nimetas Ferrantet saja 2016. aasta mõjukama inimese hulgas.

Üks meie aja suurtest kirjanikest –The New York Times Book Review.

WILLIAM SOMERSET MAUGHAM KÜMME ROMAANI JA NENDE AUTORID

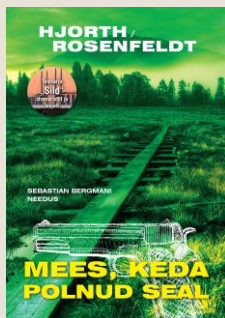

Kord pöördus üks Ameerika kirjastaja tol ajal maailmakuulsa kirjaniku W. Somerset Maughami poole, paludes tal nimetada kümme tema meelest kõige paremat romaani maailmas, et need siis koos Maughami eessõnadega uuesti ja lühendatult välja anda.

Need eessõnad saidki lähtematerjaliks esmakordselt 1954. a ilmunud unikaalsele ja mahukale raamatule Kümme romaani ja nende autorid, kus ilukirjanduse suurmeister W. Somerset Maugham vestleb lugejaga temale omasel kaasakiskuval moel kümnest kõige paremast romaanist maailmakirjanduse ajaloos, muidugi tema enda arvates, ja nende autoritest.

Maestro arvates kuuluvad nende kümne romaani hulka näiteks Jane Austeni Uhkus ja eelarvamus, Balzaci Isa Goriot, Tolstoi Sõda ja rahu jne. Maughami poolt välja valitud kümnest autorist neli on inglased (Henry Fielding, Charles Dickens, Jane Austen, Emily Brontë), kolm prantslased (Gustave Flaubert, Honoré de Balzac, Stendhal), kaks venelased Lev Tolstoi, Fjodor Dostojevski) ja üks ameeriklane (Herman Melville).

M. HJORT, H. ROSENFELDT MEES, KEDA POLNUD SEAL

Sügis. Kaks Jämtlandis matkavat sõbrannat teevad kohutava avastuse: maapinnast ulatuvad välja inimese käeluud. Sündmuspaika saabunud politsei leiab madalast tundruhauast kuus surnukeha, kaks neist lapsed. Kohale kutsutakse mõrvarühm, kellel õnnestub kahe täiskasvanu surnukeha tuvastada, aga ülejäänud neljaga – perekonnaga – ei jõuta kusagile. Keerukas loos on palju asju, mis kokku ei klapi, ning uurimine

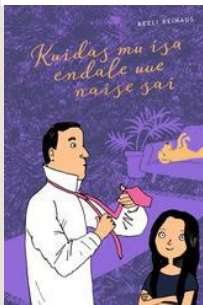
liigub üks samm edasi, kaks sammu tagasi.

Sebastian Bergmanile ei paku toppama jäänud uurimine pinget. Selle asemel võtab ta ette äärmuslikke samme, et kindlustada oma habrast sõprust Vanjaga. Kuigi Vanja satub saatuselöökidest eest lohutust otsides aina enam Sebastiani juurde, hakkab talle peagi tunduma, et võib olla see polegi saatust, mis tema teele takistusi veeretab.

Krimisarja loojateks on kogunud Rootsi tandem – Michael Hjorth, kes on telesarja „Wallander“ mitme osa stsenaarist, ja Hans Rosenfeldt, Skandinaavia kõigi aegade edukaima krimisarja „Bron/Broen“ („Sild“) looja ja stsenaarist.

NOORTELE

REELI REINAUS KUIDAS MU ISA ENDALE UUE NAISE SAI

12-aastane Kaisa elab koos isa Steni ja retriiver Frediga. Kaisa ema suri siis, kui tüdruk oli veel väike, kuid ühel päeval teatab isa, et ta kavatseb uuesti abielluda. Naist aga veel ei ole ja nüüd järgneb rida soovitusi ja koomilisi vahejuhtumeid õige naise kandidaadi otsimisel...

"Kuidas mu isa endale uue naise sai" on Eesti Lastekirjanduse Keskuse, ajakirja Täheke ning Tänapäeva korraldatud lastejutuvõistluse "Minu esimene raamat" võidutöö.

JULIE BUXBAUM ÜTLE MULLE KOLME ASJA

Mis siis, kui inimene, keda vajad kõige rohkem, on keegi, keda sa pole veel kohanud?

Jessiega on kõik valesti. Vähemalt nii tundub talle esimesel nädalal uues heidutavas Los Angelese Wood Valley erakoolis. Tema ema surmast on möödunud vaevu kaks aastat, ning kuna tema isa abiellus naisega, kellega kohtus internetis, pidi Jessie kolima riigi teise otsa. Just siis, kui ta mõtleb

kimada tagasi Chicagosse, saabub talle e-kiri kelleltki, kes nimetab end Keegi/Eikeegiks ja kes pakub talle abi Wood Valley keskkooli pöörasustes navigeerimisel. Kas see on pettus? Lõks?

Pimedas usus – või täielikus meeleheites – hakkab Jessie KE-le lootma ja KE-st saab kiiresti tema eluliin ja lähim liitlane. Muidugi tahab Jessie KE-ga näost näkku kohtuda. Aga võib-olla on mõned mõistatused parem lahendamata jätta?

Mina: Ütle mulle kolm asja, mida ma sinust ei tea. Tead küll, peale su nime ja kõige muu.

KE: okei. (1) ma teen superänksat sooja juustusaia. (2) aasta tagasi olin ma täiesti teine inimene. (3) ... ma ei tea. jätaks selle äkki enda teada.

Mina: Kuule! Sa jätad kõik enda teada.

KE: (3) sa meeldid mulle.

Mina: (3) Sa meeldid mulle ka.

See vaimukas, romantiline ja südamlük kaasaegne noorteromaan sobib täiuslikult Rainbow Rowelli, Jennifer Niveni ja E. Lockharti lugejatele.

Kolm asja selle raamatu kohta: (1) Ma armastan seda. (2) Ei, päriselt, ma ARMASTAN seda.

(3) Soovin, et saaksin käskida igal teismelisel seda lugeda. –Jodi Picoult

Kolm asja selle raamatu kohta: (1) See on armas ja vaimukas ja romantiline. (2) Mõistatus loo keskmes hoiab sind raamatu küljes kinni. (3) Mul on tunne, et sul on väga hea meel, et seda lugesid. – Jennifer E. Smith

1. JULIE BUXBAUM on mitme eduka raamatu autor. „Ütle mulle kolme asja” on tema esimene noorteromaan. 2. Ta elab Los Angeleses oma abikaasa, kahe lapse ja suurematu kuldkalakesega.

3. Julie sai kunagi anonüümse e-kirja, mis inspireeris teda kirjutama Jessie lugu.

ENE SEPP VABANDUST, AGA MIS ASJA

Kas üks uudis, ei, veel vähem – üks sõna võib muuta maailma? Jane oma igatahes muutis. Kui lihtne oli elu enne seda saatuslikku sõna emalt. Jane oli püsti hüpanud ja püüdnud ära joosta ... Aga kas elu eest saab ära joosta?

Romaan, mis arutleb teismeliste oskuse või oskamatus üle vapustustega toime tulla, on Ene Sepa 3 noorsooromaan. Varasemad noorteromaanid „Medaljon“ (2009), „Minevikuta mälestused (2010) ja täiskasvanutele suunatud „Väike roosa pilet paradisi“ (2015) on samuti võistlustel tunnustust pälvinud.

LASTELE

JEFF KINNEY ÜHE ÄPARDI PÄEVIK: EBAÕNN

Greg Heffley on madalseisus.

Tema parim sõber Rowely Jefferson on ta hüljanud ja tuleb välja, et koolis uute sõprade leidmine on raske ülesanne.

Et oma saatust muuta, otsustab Greg pimesi õnne uskuda ja asjad juhuse hoolde jätta.

Kas selline täringumäng muudab asja või on Gregi elu määratud olema üks järjekordne lugu ebaõnnest?

LOONE OTS LUGUSID KUULSATEST EESTLASTEST

Lastepärasel ilukirjanduslikus vormis seostatakse Eesti kultuurilugu ning tuntud ühiskonna- ja kultuuritegelasi.

Kristjan Jaak Peterson, Friedrich Reinhold Kreutzwald, Carl Robert Jakobson, Lydia Koidula, Miina Härma, Johan Pitka, Georg Lurich, Hella Wuolijoki, Julius Kuperjanov, Gustav Ernesaks, Miliza Korjus, Lennart Meri on algul lihtsalt poisid ja tüdrukud. Kuidas nad elavad, millest unistavad? Kas nende unistused täituvad? Milliseks kujuneb nende elu? Kaasakiskuvad lood teevad meie suurkujude saavutused lastele mõistetavaks.

Raamatu sihtrühm on 6–10-aastased lapsed, kelles raamat tekitab lugemis- ja ajaloo huvi. Illustreeritud rohketel piltidega.

VARIA

TOIT, MIDA SU KEHA VAJAB

Toidu & Trendi uus kokaraamat “Toit, mida su keha vajab” sisaldab ligi 70 tervislikku ja mitte eriti keerulist retsepti enda ja lähedaste tervisest hoolivatele kodustele toidutegijatele koos tervislike valikuid hõlbustavate põhjendustega.

Tervisliku toitumise kohta liigub mitmesuguseid müüte ja arvamusi, mis tihti käivad üksteisele risti vastu. Erinevalt nn imedieetidest lähtuvad käesolevas raamatus toodud nõuanded ja retseptid tõekspidamisest, et pole olemas tervislikku ja ebatervislikku toitu, vaid on tervislikud ja ebatervislikud töötlemisviisid ning kogused.

Tervislike valikuid on märksa lihtsam teha siis, kui tead, millist kasu need toovad. Seepärast on retsepte täiendatud tervisliku toitumise põhimõtteid ja toiduvalikuid avavate temadega, nagu

- milline on eri toitainerühmade roll meie organismis;
- kui palju ja millises vahekorras me toitaineid vajame;
- millised on aeglased ja millised kiired süsivesikud;
- miks on täisteratooted kasulikud ja miks peaks sööma teravilju;
- milline võiks olla taimse ja loomse tooraine vahekord toidus jms.

LEO BORMANS ARMASTUS ON. KOGU MAAILMA ARMASTUSE RAAMAT

See raamat algab sealt, kus Hollywood lõpetab. Pärast raamatu „Õnn on.“ (eesti keeles ilmunud 2015. aastal) menu kulutas Leo Bormans kaks aastat, et süveneda armastuse teaduslikesse uurimustesse ja koondada selle valdkonna

tuntuimate ekspertide nägemusi. Selles raamatus annavad 50 riigi 100 uurijat, igaüks 1000 sõnaga, ülevaatliku kokkuvõtte, mida nemad armastusest arvavad. Tulemuseks on kaleidoskoopiline teos, tulvil tarkusi ning arusaamisi armastuse olemusest ja mõistatuslikkusest.

„Suur raamat armastusest“ räägib kiindumusest, kirest ja pühendumisest, armukadedusest ja ahistamisest, Darwinist, kiirkohtamistest ja aju-uuringutest, vanemate, loomade ja sõprade armastamisest, seksist, abielust ja lahutustest, kõhus värelevatest liblikatest ning eakate eest hoolitsemisest.

Ent eelkõige avab see raamat romantilise armastuse saladusi. Globaliseerunud maailmas võime me kõik üksteiselt õppida. Ameerikast Hiinani, Aafrikast Soomeni – kohtuge iseendaga ja nendega, keda armastate, selle raamatu peeglis ja sealt avanevas aknas.

Leo Bormans on aktiivne kodanik, kirjanik, lektor ja ajakirjanik, kes elab ja töötab Belgias. Raamatuga „Õnn on.“ algatas ta ainulaadse rahvusvahelise ettevõtmise ja õnneliikumise. Saja armastuse asjatundja teadmised ja tarkused.

JESPER PARVE MINU BALI. OMA VÄE OTSINGUL

Minult kui korvpallurilt oodati suuri tegusid. Ühel hetkel taipasin aga, et kogu aeg ühtmoodi elades ei saa areneda. Niisiis lõpetasin oma sportlaskarjääri. Läksime elukaaslase Mariga maailma seiklema. Selle rännaku ajal elasime kuu aega ka imelisel Bali paradiisisaarel. Eestis tagasi olles taastasime vana metsatalu, perre sündis poisslaps ja elu naeratas. Meie sees põles aga hulluks ajav soov uuesti maailma näha.

Naasime Balile, kus olime perega ligi kuus kuud. Meie igapäevaellu kuulusid nõidravitsejad, joogagurud, harjumatu kuumus, rollerid ja maod. Ka kaunid päikseloojangud, kohalike naeratused ja põnevad rännakud iseendasse, millega kaasnesid suured õppetunnid... Praegugi näen silmi sulgedes päikest viirukiudus Ubudi linnakese kohale tõusmas ja kuulen hommikupalveid, kus tänatakse universumit kõige ilusa eest.

Ma olen kogu aeg ajanud taga midagi seletamatut. Alati on võimalik elule uus suund anda ja elada täpselt nii, nagu oskad unistada... Minu lugu räägib sellest, et kõige alus on soov ja usk.

KEITH STUART PLOKIPOISS. ISA, POEG JA AUTISM

Alex on kolmekümnendates pereisa, kes armastab oma naist, kuid ei oska seda kuidagi väljendada. Ta armastab ka oma poega Sami, aga ei mõista teda sugugi.

Sam on kaheksa-aastane imetore poiss. Tal on autism. Temale on maailm üks suur mõistatus, mille lahendamiseks ta üksi toime ei tule.

Algul tunduvad haiguse kaasnähud ületamatult rasked, ent siis hakkavad Alex ja Sam koos „Minecrafti“ mängima. Just see mäng teeb lukust lahti autistist poja ja tema isa suhte. Isa õpib uuesti mängima ning poeg suhtlema ja ennast väljendama. Poiss tunneb, et on vähemalt üks asi, mida ta oskab sama hästi kui teised. Videomäng on salliv keskkond, kus saab piiramatult ja vabalt õppida, jagada ja luua.

Raamat põhineb tõestisündinud lool ja räägib sellest, kuidas lõpetada muretsemine ja leida üles laps enda sees. Just nii jõuab arusaamisele, mis on elus tähtis. Kas „Minecrafti“ kaudu teineteise ja iseenda taasavastamine aitab perel end tükk tüki haaval kokku koguda?

„Ennekõike näitab raamat, et autismi ei pea suhtuma kui diskreetsesse või tabuteemasse, vaid kui seisundisse, mis heidab valgust inimolemuse tähtsimatele aspektidele.“
John Harris, The Guardian

„Tegu on humoorika, kaasahaarava süžee ja südamliku teosega. Vaevalt leidub lugejaid, kelle silmad sündmuste kulmineerudes kuivaks jäävad. Pea tegelane Alex on oma ekslikkuses väga veenev ja Keith Stuartil on õnnestunud äärmiselt hästi leida tasakaal tema ülima inimlikkuse ja huumori meele vahel, mida ta enesekaitseks kasutab. Iga lehekülg on tulvil tera valt tabavaid tähelepanekuid.“ Graeme Simsion, raamatute „Naiseotsing“ ja „Abielu Rosiega“ autor

„„Plokipoiss“ on südantsoojendav, naljakas ja väga eriline. Suurepärane raamat! Ma lausa neelasin seda.“ Sarah, Turner, blogi „The Unmumsy Mum“ autor

„Äärmiselt humoorikas, terav ja läbinägelik. Võimas!“ Jenny Colgan, kirjanik

Autorist:

2012. aastal diagnoositi ühel Keith Stuarti pojalt autismspektri häire. Algul tundusid haiguse tagajärjed ületamatud, ent siis hakkas Keith koos mõlema pojaga videomänge mängima, eriti „Minecrafti“. Keith oli eluaeg videomängudega tegelenud ja alates 1995. aastast neist ka kirjutanud, kõigepealt erialastele ajakirjadele, nagu Edge ja Official Playstation, ning siis Guardianile, kus ta on viimased kümme aastat toimetajana töötanud. Loominguline tegevus pere kesks ja tänu sellele õitsele lõõnud suhtlus andiski ainst „Plokipoisi“ sünniks.

KOKARAAMAT VÄHIHAIGETELE

Vähk diagnoositakse ühel inimesel kolmest. Selline uudis muudab kogu elu ja toob kaasa palju psühholoogilisi, emotsionaalseid ja kehalisi väljakutseid, sealhulgas muutused kehakaalus, söögiisus ja neelamisvõimes, samuti seedesüsteemi töös. Kokaraamat vähihaigetele tutvustab toite, mis sel perioodil toetavad ja annavad jõudu, ning pakub üle 150 maitsva ja tervisliku toiduretsepti, mis on jaotatud osadeks „Raviaegsed toidud“ (road, mis annavad rohkem energiat ja mida on kergem süüa) ning „Ravijärgsed toidud“ (tervislikud valikud tasakaalustatud toitumiseks).

Kõik retseptid on läbi vaadanud ja analüüsinud dr Clare Shaw, PhD RD, toitumisnõustaja Royal Marsdeni haiglas, mis on üks maailma juhtivamaid vähiravikeskusi, spetsialiseerunud diagnoosimisele, ravile, hooldusele, koolitustele ja uuringutele. Toidud sobivad kogu perekonnale ja sõpradele, nii ei ole tarvis haigele eraldi süüa valmistada. See aitab vähendada stressi ning hoiab kokku aega ja raha.

Tervislikku toitumist peetakse hindamatuks abiks inimeste kehalise ja vaimse vastupanuvõime säilitamisel. Kokaraamat vähahaigetele püüab teha kokkamise kergeks ja nauditavaks, samuti anda head nõu ja tuge.

BERTIL MARKLUND 10 SOOVITUST. KUIDAS KAUEM ELADA?

Kuidas elada võimalikult kaua ja tervena? Kui suurt rolli mängivad selles geenid ning kui palju sõltub elustiilist?

Teadusuurimused on tõendanud, et vaid 10% pikaealisusest sõltub geneetikast, ülejäänud 90% aga eluviisist. Nii peaks igal inimesel olema hea meel teada, et oma elu pikkuse eest vastutab ta ise, mitte tema geenid.

Me kõik tahame ju elada kauem ja ilma haigusteta. See raamat on lühike ja tõhus teejuht pika elu juurde. Kõik soovitused põhinevad autori kogemustel ja teadmistel, mida ta on omandanud arsti ja teadusuurijana üldmeditsiini ning rahvatervise valdkonnas.

BERTIL MARKLUND on arst ja töötab Göteborgi ülikoolis professorina.